

Observatoriul este de două ori în săptămână, miercuri și sâmbătă.

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusa la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimis cu poșta în la intrul monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 an 10 fl. sâu 22 franci, pe 6 luni 6 fl. sâu 11 franci; — numărul singuratic se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politic, national-economic și literar.

Orice inserate, se plătesc pe serie sâu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a și a treia câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurul public. Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usor prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 13.

Sibiu, 14/26 Februaru 1879.

Anulu II.

Critic'a petitiunei.

În unulu din Nrii precedenti promiseram a ne ocupă cu insultele furiöse a le pressei magiare și magiarone, aruncate în faci'a mitropolitulu gr. orientale romanescu și a deputatiunei de 12. Eramu datori noi și alti publicisti romani se luam contra lor și pozițiune de aparare înca și din alte două cause. Auctoritatile eclesiastice superioare ale bisericeii greco-orientale romanesci nici-decum nu stau izolate în acêsta causa de viațã. Acelea infamii aruncate asupra clerulu superioare greco-orientale atingu de adreptulu și pe clerulu superioare greco-catholicu, carele înainte de plecarea la Vien'a, au incuviintiati și adoptati în partile sale essentiali acelasiu modu de procedere pentru apararea energiosă a drepturilor clerulu și poporulu, datu de cãtra Provedintia în grij'a pastorirei sale, spre a'lu duce la cultura religiösă și morale, la desvoltare nationale. Dacă din partea gr. catholica au alergatu la Vien'a numai mitropolitulu și unu episcopu, acei doi archipastori inse au avutu, nu auctorisatiune, cãtu mai virtosu invitari și chiaru provocari venite din tôte partile, în scrisu și prin voce viã, nu numai de candu vediu lumina nevoiesiulu proiectu ministeriale, ci multu mai înainte, era anume dela 1871 încöce, de candu cu conferenti'a confessionale dela Alba-Juli'a, conchiamata de catra fericitul barbatu Vas. Lad. Popu în contra vointiei ministrilor și în mani'a amerintiãrilor cu care era intempnatu. De atunci și pâna în 16/28 Ianuariu, în care di a fostu deputatiunea de trei dela Sibiu la Blasiu, archipastorii gr. catholici și consistoriele lor isi audira dicundu-li-se în mii de variatiuni curatu și respicatu asia: Noi voimu, cá biserica nãstra gr. catholica se fia și se remana autonoma, independenta de ori-care alta biserica, în strictulu sensu alu bullelor pontificali și diplomelor imperiali, totu-odata nationale romanésca în veci, sau se nu mai fia." „Sit ut eam esse oportet, aut ne sit," este formula cunoscuta la uniti înca din anulu 1850. Cã clerulu și poporulu romanescu gr. orientale au pretinsudela archipastorii sei cá se faca pasii decisivi spre salvarea celor mai scumpe tesauru ale sale, ceresci și pamentesci, este de prisosu a mai afirmã, indata ce'i cunoscemu cu totii alipirea generale și devotamentulu supremu cãtra autonomi'a bisericei sale și cãtra caracterulu ei puru nationale romanescu, care a facutu cá se se smulga cu totulu de sub ori-ce influentia a coreligionarilor serbi. Asia dara facia cu insultele hostili și cu atacurile turbate suntemu solidari cu totii, natiunea intréga; ea este în prim'a linia datória se le și infrunte cu demnitate și aplombu.

Cu tôte acestea noi ne retragemu aci promisiunea data înainte cu câteva dile, din causa cá manier'a de a te luã cu fia-care inamicu unulu câte unulu de capu, în casulu de facia ar fi cu totulu eronata. Unii dintre lectorii nostri voru fi patitu ceea ce patiseram și noi odata în viétia, cá aflandu-ne într'o nópte, pe la finea lui Novembre în padure la afaceri economice, dintr'odata audiram urlandu cumplitu într'unu dealu tufosu din apropiare, una potaia de lupi. Fiindu luna frumosa și nenumaramu, era 14 lupi mari și mici, carii se apropiã din trei parti cãtra vitele nãstre. Asupr'a carei potai se plecamu? Asupr'a nici-uneia, ci se ne stringemu la unu locu și vitisiorele între noi; din acea pozițiune apoi iti concentredî focurile.

„Hermannstädter Zeitung ver. mit d. S. B." Nr. 42 din 19 Februaru aflandu cu cale a combate și ea petitiunea, respective memorandumu inaintatu la tron, inse numai din principiu și obiectivu, ne dete și noue ocasiune cá se ne aparamu sant'a nãstra causa totu numai din principiu și totu numai obiectivu, prin urmare se ne concentramu poterile, se operam pre cãtu permite natur'a cestiunei, dela unu singuru punctu. Critic'a îndreptata în „Herm. Ztg." contra petitiunei se pöte resumã încãteva puncte principali, pe

care inse noue nici-decum nu ne este permis a le trece cu vederea.

Le vomu reproduce în scurtu, insocindu-le cu óresi-care note, dupa care apoi la critica pote se urmedie anticritic'a.

Auctorulu criticeii afla, cá petitiunea romanésca merita cea mai de apröpe atentiune, atãtu din causa, cá principiulu din care a plecatu ea, este de mare inportantia (principielle Wichtigkeit), cãtu și cá „acêsta actiune politica (politische Action)" a resaritu de aci din Sibiu. Elu afla cá mitropolitulu Mironu Romanulu a venitu în oresicare contradicere cu discursulu seu de deunadi, tînutu în cas'a magnatiloru (în cestiunea bosniaca), dara auctorulu nu prea pune temeiu pe acêsta contradicere, ci pune temeiu mare (Hauptgrund) pe inpregiurarea cá episcopatulu și consistoriulu au trecutu preste capetele ministrilor și au mersu la monarchulu.

Noi cautaramu cinci dile, cá se descoperimu urme de contradicere între discursulu tînutu în cas'a magnatiloru și între „actiunea politica" din 1/13 Februaru și nu aflaramu nimicu; dara cautandu dupa contradiceri, deteram preste marele adeveru, cá mitropolitii, episcopii și toti romanii au lucratu între inpregiurarile nãstre, în situatiunea la care suntemu redus, chiaru „politice" perfectissime correctu, lealu și intieptiesce, cá în locu de a mai cersitori și a se umilî pe la usile actualiloru ministrii, s'au dusu de a dreptulu la imperatulu și regele Franciscu Iosifu I.

Criticulu continua dicundu, cá ori-cãtu se adopera se fia obiectivu și daca nu o pöte justificã, incai se escuse acêsta actiune a romaniloru, elu inse atãtu de pre terenulu dreptulu actuale de statu, cãtu și din punctu de vedere alu celu mai modestu tactu parlamentariu trebe se condamne actiunea acêsta neconditionatu.

Noi din contra, avemu cu totulu alte idei despre dreptulu publicu, și noi nu întrebamur nici-odata numai, care e dreptulu publicu actuale în cutare statu, ci care trebe se fia dupa ratiune și dupa imperiösele postulate ale umanitatii și ale civilizatiunei moderne. Apoi a vorbi în casulu de facia despre tactu parlamentariu, ni se pare totu asia, cá si cum ai dice unui condamnatu la mörte fóra nici-o vina: Mei nefericitule, vedi de mori mai cu tactu, observa morindu mai multa buna cuviintia, înainte de a fi spendiuratu, saruta manile și pitiorele judecatoriloru tei, și candu te voru sugrumã, se nu scoti limb'a, nici se'ti ésa ochii din capu, cá se nu produci desgustu la judecatori și executori. Acêsta comparatiune a nãstra nici-decum nu e esthetica, dieu inse nici chirurgii nu se tinu de regulele esthetice, de câte-ori inpingu și taia în carne viã, precum se taia astadi în sufletele nãstre.

De aci înainte criticulu din „H. Z." tine romaniloru una lectiune din elementele dreptulu publicu ungurescu, spunendu, cá dreptulu de iniciativa legislativa compete monarchulu, care'lu exercita prin ministeriulu responsabilu (verantwortliche Regierung), cá nici-unu proiectu de lege nu pöte se tréca la dieta fóra voi'a ministrulu și fóra voi'a monarchulu.

Adeca nu cumva ministrulu și monarchulu și toti ministrii stau pe aceeași trépta? Si daca nu vrea ministrulu, ce se pöte intempla? Se intempla puru și simplu, cá i se arata usi'a, este demisu. Éra daca nu vrea regele? Éca nu vrea, și atãta e totu. Voindu a sugrumã pe nationalitati, 10 milioane, nu vedeti, la ce margine de abisu ajungeti?

Trecemu înainte. Criticulu recunöscé necessitate si chiaru datori'a ministriloru de a supune regelui la aprobare prealabile ori-ce proiectu de lege mai înainte de a'lu depune pe mäs'a dietei. Repetimu și aci întrebarea: Dacă regele nu apröba, ce face ministrulu? Noi scimu asia, cum observaramu și mai susu, cá dlui se inchina cu plecatiune și se duce.

Dn. criticu inse sustine indata mai la vale urmatori'a teoriã, care noue ne bate fórté la ochi: „Asia dara Capulu statulu (regele) și gubernulu

seu în statu constitutionale nu sunt doi factori separati, ci unulu; pentru-cã gubernulu (Regierung) este organulu regelui, responsabile cãtra camere.

Adeca ministeriulu e responsabile numai cãtra camere? Cãtra rege nu?

În fine. criticulu mai adaoge, cá pâna candu unu proiectu de lege nu e datu în desbaterea camerelor, dupa dreptulu positivu și dupa usulu parlamentariu din staturile constitutionali nu pöte fi discutatu nicidecum în publicu. Acêsta doctrina curiösă pentru noi este noua nousiöra. Asia dara în staturi libere, consiliile municipali, press'a periodica, meetingurile, nu potu discutã nici-unu proiectu de lege? Atunci a remasu cá tóta lumea européna se fia surdo-muta și órba.

Acestea theorii premisses, „H. Z." intra în critica aspra a petitiunei. O vomu urmari în altu Nr.

Discursu salutatoriu de bun'a venirea,

deputatiunei dela Vien'a, pronuntiatu la gar'a din Sibiu în demãneti'a din 6/18 Februaru a. c. de cãtra dn. presedente alu comitetulu alesu ad hoc.

„Escelenti'a Vóstra, Inaltu Présantite Parinte Archiepiscopu și Metropolitu!

Preastimatiloru domni deputati!

Inaltu Escelenti'a Vóstra, patrunsu de ingrijire parentésca de totu ce se atinge și ce ar potea jigni adeveratele nãstre interesse și în prim'a linia cele culturale, cá una santinela priveghitóre și neadormita, ati simtitu, ati vediatu pregatindu-se și intentionandu-se una amenintiare, unu atentatu asupra ce ne este mai pretiuitu, asupra scóleloru nãstre populari, și cá unu bunu pastoriu, carele sufletulu isi pune pentru turm'a sa, cu delegatii nostri consistoriali dinpreuna, nu ati pregetatu în capu de iarna — a alergã și a cautã inpedecarea reului la prea inaltulu locu, la tronulu Majestatei Sale, constitutionalulu nostru Imperatu și Rege apostolicu Franciscu Iosifu I.

Déca noi cu plecarea inaltu Escelentiei Vóstre dintre noi v'amu perdutu din vederea ochiloru nostri fisici, apoi cu ánimile, cu ochii nostri spiritali, v'amu concomitatu pasiu de pasiu, v'amu pretrecutu pe tôte cararile pâna la acestu momentu.

Si acumu trebe se constatam cu satisfactiune sufletesca cá:

matur'a și deosebit'a consideratiune a Majestatei Sale cesarie et regie apostolice, asupra nedumeriloru și ingrijirei Inaltu Escelentiei Vóstre și a nãstre;

credinti'a și speranti'a, cari le avemu și noi în inaltulu regimu alu Majestatei Sale, cá într'unu regimu, carele este si trebe se fia dreptu si ecuitabile facia de toti cetatienii, de tôte nationalitatiile statulu, prin urmare și facia de noi romanii din acêsta patria comuna;

maturitatea, prudenti'a și cercumspectiunea corpuriloru nãstre legislative, — cari nu potu avea altceva înaintea ochiloru, fara numai și numai salutea republicei;

tôte acestea suntu pentru noi totu atãta garantii puternice, despre reusirea salutara a misiunei Inaltu Escelentiei Vóstre și a delegatiloru nostri și despre inpedecarea reului amenintatoriu.

Déca inse — la casu neasteptatu — credinti'a și sperantiele nãstre, le-amu vedea și de astadata paralisate — de ce noue nu ni este permis a ne teme — noi privimu și vomu privi în faci'a desvoltarei evenimentelor, cu cea mai deplina linisce sufletesca și cu cea mai curata consciintia.

Inaltu Escelenti'a Vóstra inse și preastimatii domni deputati, cari misiunea cea fatigiösă și sublima o-ati inplinitu și problem'a cea grea o-ati resolutu conscientiosu, patriotice și barbatesce, binevoiti a primi acumu în acestu momentu cea mai cordiale a nãstra fiiésca și fratiésca multiamita și recunoscintia și celu mai caldurosu: Bine v'ati

reintorsu earasi sanetosi in mediuloculu nostru. Se traiti!"

Sibiu 6/18 Februaru 1879.

J. Hannea,
protop. si directoru.

Limb'a magiara in bisericile rutene si romanesci.

Asia dara este adeveritu pe deplin, ca in mai multe biserici gr.-catholice de ritu orientale, romanesci si rutene, s'a introdusu limb'a magiara, ca limba a ritului dumnediescu, si ca se iau din nou, ca si in a. 1842, mesuri preparative, spre a se introduce limb'a magiara in tote bisericele ambelor confessiuni. Celui care se mai indoiesce catu de pucinu despre acestu adeveru, nu avemu decatu se'i proponemu a caletori catu mai curendu impreuna cu noi, la faci'a locului, in comitatele (districtele) Satmaru, Marmati'a (Maramurasu), Bechesiu, Ugocea si una parte din Biharu. Cu acea ocaziune se va convinge totuodata si despre porunc'a circularia din a. 1876 notificata in unele diarie unguresci, si dupa acelea in „Gazet'a Transilvaniei“, ca preotii ruteni se'si radia barbile, pentru-ca se nu mai semene in esteriorulu loru cu popii muscalesci; strabatendu apoi mai inlaintu p'intre ruteni, va vedea biserici cu altariulu deschisu, adeca lipsitu de fruntariu (catapetsma), sub pretestu ca atatea icone costa bani prea multi, candu de ex. in bisericele romano-catholice din tieri civilisate, ba chiaru si in unele din Ungari'a, una singura icona sacra dela altariu, capu de opera esita din penelulu artistiloru geniali, costa mai multe mii de florini.

Intrebarea toturoru cati aflara acestu atentatu asupr'a ritului si a cartiloru rituali este la loculu seu si prea legitima ca: cu a cui scire si invoire se traducu cartile ritului orientale in limb'a magiara, si cine permite a le introduce in ritu si in biserici. Acesta intrebare suna in lini'a prima, precum de sine se intielege, de a dreptulu la adress'a sinodeloru provinciali episcopesci, si mai de aproape la cele gr.-catholice.

Este prea bine cunoscutu la toti theologii si mai anume la canonisti, ca nici in biserica orientale orthodoxa si nici in cea catholica nu este permis, sub grea pedepsa, a se face cea mai mica schimbare in ritu, in tipicu, in limb'a bisericesca, de catra nimeni pe lume, de catu numai cu apriat'a incuviintiare si binecuventare a supremei potestati eclesiastice, cu consensulu sinodeloru, prin canone. In catu pentru romanii de confessiune gr.-catholica, existu dela inceputulu uniunei, precum bine se scie, chiaru bulle de ale papii dela Rom'a, prin care preotiloru le este strinsu interdisu a face vreunu servitiu dumnediescu dupa ritulu latinu si le este comandatu a executu numai ritulu orientale asia, precum se afla elu in biserica cea mare a Resaritului (Anatoliei).

Cartile rituali a le bisericei resaritului sunt relative multe; inse ori-cine se va fi deprinsu numai cevasi in filosofi'a religiunei, va cunosece usioru, ca tote partile acestui ritu isi au ratiunea loru de a fi, ca-ci daca unele parti nu sunt destinate a se executa in bisericele de miru, isi au inse loculu loru in monastiri; si daca in cursulu secoliloru, mai alesu de candu biserica cea mare cadiuse sub jugulu mohamedanu, s'au introdusu unele rogatiuni, fora scirea si binecuventarea sinodeloru, ca pe furisulu, pe cale clandestina, este totu numai vocatiunea si strins'a datorintia a capiloru bisericesci, a sinodeloru, a le da, cum se dice, in revisiune canonica. Nici-o iotta nu este permis se se schimbe fora auctorisatiune canonica.

In catu pentru traducerea in vreo alta limba a cartiloru sacre, incependu dela Biblia si pana la simpla rogatiune de mesa, dela inceputu si pana in dio'a de astadi au subversatu cele mai mari dificultati. Toti scimu, ca pana in momentele de facia mai domnescu unele diferente essentiali, chiaru si la traducerea Bibliiei.

In multimea cartiloru nostre rituali nu se coprinde numai simple rogatiuni, precum de ex. la luterani, calvini, unitariani, ci ele sunt totuodata unu adeveratu deponitoriu si comentariu alu toturoru dogmeloru credintei, alu traditiuniloru sacre si coprinde una parte din istori'a eclesiastica. Mai multu si de atata: Cartile nostre rituali coprinde una parte considerabile din viati'a familiara si sociale, nu numai a poporulu grecescu, ci si a celui romanescu, nu numai din secolii christianismului, ci si multu mai de inainte. Cine nu scie, ca chiaru si sinodele cele mari (concilia oecumenica) intru marea loru intieptiune au facutu destule concessiuni ethnicismului in forme, care in sinesu era innocente, de care poporale nu voia se se des-

partia cu nici-unu pretiu, le-au transformatu inse, ca se dicemu asia, in christiane, in sensu si spiritu christianu. Au nu tocma acuma se face si la noi romanii, prea interesantele studiu comparativu intre traditiunile si datinele nostre ethnice millenarie si intre cele christiane, totu de ale nostre?

Din acestea si alte ratiuni de gravitate suprema, mitropolitii si episcopii n'au suferitu nici-odata, cu nici-unu pretiu, a se introduce in biserica vreo carte tradusa fora scirea loru si fora a fi supusa la revisiune stricta, sub pedepsa de anathema. Cu atatu mai pucinu este permis a stadi archipastoriloru, ca se suferu unu amestecu ca acesta periculosu si chiaru nerusnatu, nu numai de a traduce cartile rituali in alta limba, dara de a si introduce traductiunea in biserici. Antecessorii mai vechi ai archiereiloru romanii au patitu odata forte reu cu traductiunile facute loru de calvini si luterani, candu pe langa traduceri au escamotatu in credinti'a religioasa tote doctrinele heretice calvinesci si catechismulu loru intregu. Repaosatulu mitropolitu Andreiu nu a suferitu nici chiaru traductiunea bibliiei inceputa pe la a. 1856 de Joanu Eliadu, care fusese unulu din cei mai buni helenisti in tota Romani'a, ci o a afurisitu prin circulariu.

Sunt patru septemani de candu ni se scria dela Beiusiu, ca romanii gr. catholici din diecesea Oradei ar fi prea aplecati se arunce de aci inainte raspunderea pentru tote miseriile cate se voru mai intempra in acea diecesea, de a dreptulu asupra mitropolitulu si consistoriulu mitropolitanu de Alba-Jul'a (Blasiu). Noi atunci refusaramu publicarea aceloru expectoratiuni amare; astadi le memoramu numai ca se se scie, ca poporulu acelei diecese dupa atatea experientie triste prin cate le trecu biserica din capulu locului nu voru a se mai increde la nici-unu episcopu alu loru, fia acela ori-si cine. Mai lipsesce a se introduce vreo limba straina in biserici si inca fora nici-o incuviintiare a sinodeloru archiereesci, pentru-ca se urmedie de siguru respirea Jerusalimului.

Transilvani'a.

Sibiu, 13/25 Febr. In Nrii 17 si 18 ai „Telegrafulu romanu“ se publicara doue circularie archiepiscopesci, amendoue de mare inportantia. Celu de antaiu porta dat'a Sibiu din siedinti'a plenaria a Consistoriulu archidiecesanu tinuta in 19 Ianuariu st. v. prin care esc. sa dn. archiepiscopu Mironu Romanulu in 21 de puncte ia dispositiuni pentru alegeri noue de membrii la sinodulu eparchiale pe unu periodu nou de trei ani, adeca pe timpulu dela Duminec'a Tomei a anului 1879 pana la Duminec'a Tomei a anului 1882.

Alu doilea circulariu de data Sibiu 8 20 Februaru 1879 Nr. presid. 164 indreptatu „catra tote oficiile protopresbiteriale din archidieces'a Transilvaniei.“ Obiectulu acestui circulariu este representatiunea substernuta in 1/13 Febr. Maiestatiei Sale monarchului de catra archiereii si deputatii clericali si mireni ai consistorieloru eparchiali din Sibiu, Aradu si Caransebesiu, in contra proiectulu de lege, elaboratu de catra ministeriu cu scopu de a introduce limb'a magiara ca studiu obligatu in tote scolele poporali elementari, prin urmare si in cele confessionali. Fiindu-ca esc. sa dn. archiepiscopu si mitropolitu vorbesce in acestu circulariu nu numai catra clerulu seu, ci si catra poporu, recomandandu acestuia cu totu adinsulu, ca se'si pastredie in tota curatiene'a simtiementele sale religiose si nationali, insupte dela strabunii nostrii inca prin educatiunea domestica, — asia ne tmemu si noi de prea placuta datorintia a reproduce acestu circulariu in celu mai de aproape Nr. in totu coprindeulu seu.

Sibiu, Adress'a locuitoriloru romani fruntasi gr. catholici din Sibiu, inaintata la scaunulu metropolitanu de Alba-Jul'a in Blasiu.

Escelentia Vostra prea luminata si prea santite Dómne Archiepiscopo si Mitropolitu!

Poporani ai bisericei nostre gr. catholice din Sibiu cati apartinu la societatea mai distinsa din acesta cetate, aflandu despre scopulu celu santu ce avu caletori'a Escelentiei Vostre la prea inaltulu tron, cumu si despre binevoit'ori'a si gratios'a receptiune de care avurati parte de doue ori, sufletele nostre s'au inplutu de bucuria si de consolatiune fericit'oria. Era timpulu supremu, ca Majestatea Sa imperatulu, regele si marele principe se aiba erasi ocaziune de a se informu din nou despre suferintiele si persecutiunile aprige, la care este supusa biserica, scol'a, nationalitatea romana. Escel. Vostra v'ati espusu la ur'a si resbunarea adversariloru existentiei nostre din momentulu in care ati simtitu impreuna cu archiereii sufragani si cu consistoriele imperativ'a necesitate de a rupe tacerea, a'i arata suferintiele la care suntemu supusi, a cere totu odata vindecare si aparare vigurosa cu mana tare si cu braciulu inaltu, de noulu atentatu ce se prepara natiunei romane, bisericei si culturei sale prin fatalulu proiectu de lege scolastica.

Candu Escel. V. v'ati decisu la acestu protestu solemn, ati sciutu forte bine, ca daca istori'a natiunei romanesci este una tragedia, apoi istori'a sa eclesiastica este unu martirologiu, carei asemenea raru poporu de numerulu nostru ar mai potea produce pe teritoriulu Europei. Escelenti'a Vostra ve aveti inaintea ochiloru

imaginile aceloru antecessori, dintre carii unulu a moritu de morte clandestina, altulu s'a stinsu in exiliu si saracia completa; alu treilea dupa ce siediuise in captivitate, inaltiatu la scaunulu archiepiscopescu, fortiatu a dimissiona; alu patrulea fusese amerintiatu cu processu criminalu, ca-ci a cutediatu numai a petitiona la tron si dieta in favorea natiunei; alu cincilea insultatu de tradatoriu, numai ca-ci mersese acolo, unde ilu chiamase vocea monarchulu seu. Cu tote acestea, Escel. Vostre, de si poteati sci ce ve astepta din partea adversariloru, v'ati decisu a lua calea batuta de antecessorii Vostrii, ati spartu prin obstacule tari, ati infruntatu orb'a trufia si arogantia, era apoi ajungendu a da facia cu Majestatea Sa, iati spusu adeverulu pe care doria se'lu audia, aratandu'i pericolulu in care ministrii actuali voru se arunce patri'a prin cumplitele loru mesuri luate asupr'a scoleloru, bisericei, nationalitatiei nostre. Ati spusu monarchulu, ca descoperirea ce'i faceti, este scosa din fundulu sufletelor nostre, alu clerulu si poporulu romanescu intregu.

Ve multiamimu Escelentissime Parinte pentru acestu devotamentu sublime; Ve asiguramu totuodata, ca pe acesta cale ne veti avea pe noi si pre alte miriade din natiunea nostra totudeauna inpregiurulu Escel. Vostre; pentrucu suntemu forte decisu a ne aparati intre tote inpregiurarile si in contra ori-caroru atacuri ulterioare, bunurile cele mai pretioase, pe care le pote avea omenimea pe acestu pamantu si in lumea viitoria: cultur'a morale, religioasa si scientifica in limb'a nostra nationale. Se traiesci Escel. Ta!

Sibiu, in Februaru 1879.

Din conferenti'a tinuta in 4/16 Februaru.

pre aplecati fiii in
Christosu.

Subscrisi: Presedentele, Notariulu.

Gargauni de ai diarielor magiare.

Micii tirani din Clusiu „Magyar Polgar“ si „Kelet“ isi perdura ori-ce cumpetu din caus'a escelentei intrari in actiune a romaniloru asia, cum trebuea se intre, si asia, cum n'au asteptatu sbirii si spionii dela Clusiu. M. P. infrunta pe dn. prefectu Wachter, ca-ci a suferitu solemnitata din 6/18 Febr. Mai pe urma se voru afla pe la noi inca si omeni atatu de nerusnati, ca se voiesca a opri pe romani, ca se nu'si pota manifesta devotamentulu loru nici catre archiereii proprii si nici chiaru catra monarchulu loru. Vedi bine ca nu, ci se marga numai la dnii ministrii, se le sarute papucii, era de acolo in peregrinagiu la Constantinopole. Acesta ar fi apoi legea martiale, cum nu s'a mai vedutu nici dupa revolutiunile cele mai sangerose. Asia intielegu acei tirani gretiosi dela Clusiu libertatea.

„Kelet“ din partea sa afla, ca acei magiari, carii au participatu la serenad'a din 18, merita toti a fi dusi in cas'a nebuliloru. K. de unu anu incocce a manifestatu de cateva-ori dorintia de a face cunoscintia cu cas'a de sanetate dela Sibiu. De ce asia departe? candu se afla si la Clusiu, de es. bastill'a lui Bogdanu, sau fortareti'a susu in delu si spitalu bunu. Nici noi n'am sciutu, ca alaturea cu junimea sasasca au participatu si vreo 15-20 de magiari la serenad'a nostra, acum inse ni se asigura ca asia a fostu. Este adeca prea de insemnatu, ca multime de familii magiare din Transilvani'a condamna din totu sufletulu loru agitatiunile tiranice ale diarielor magiare, respingiu ori-ce solidaritate cu acelea, dau dreptate romaniloru si dorescu pace durabile intre nationalitati.

— In diariulu „Bihar“ „unu romanu greco-unitu“, fantasandu ca in bol'a de langore, numescu audienti'a data de catra monarchu indrasnela obraznica a deputatiunei gr.-orientale de 12 membrii; era despre mitropolitulu gr.-catholicu dela Blasiu si de episcopulu dela Lugosiu nu crede ca ar fi mersu la Vien'a cu scopu de a roga pe Mai. Sa, ca se respinga proiectulu de lege indreptatu asupra vietiei nostre nationale si asupra progressulu nostru. Acesta obraznicia a unui sufletu servile si resvendutu, cum este corepondentele lui „Bihar“, nu ne surprinde intru nimicu, pentru-ca de ani 40 suntemu dedati cu insulte esite din Oradea mare asupr'a romanismului, de unde in 1848 s'au scosu chiaru si doue batalione de romani adusi in Transilvani'a spre a junghia romani pe romani. Cu tote acestea venerabilele confrate „Telegrafulu romanu“ dela Sibiu face din acea secatura publicata in „Bihar“ unu mare capitalu contra mitropolitulu din Blasiu, dicundu in Nr. 17 din 10 Febr. v., ca caletori'a esc. sale la Vien'a este misteriosa, ca-ci nici chiaru „Observatoriulu“, care sta destulu de aproape de Blasiu, nu scie spune in acesta privintia chiaru nimicu. Are dreptate „T. R.“, ca „Obs.“ sta si inca cu vreo 500 de pasi mai aproape de Blasiu, ca-ci elu se tiparesce la W. Krafft mai aproape de gara, candu „T. R.“ ese in strad'a Maelariloru; este inse desdaunatu cu vecinatatea mai apropiata de posta si de oficiulu telegraficu. De altumentrea Mitropolitulu din Blasiu nu are dreptu se tina numai pentru sine acelu complimentu frumosu si delicatu, ci esc. sa trebue se'lu inpartia cu toti membrii consistoriulu seu, cu episcopulu si consistoriulu dela Lugosiu, cu ministrii C. Tisza si Aug. Trefort si chiaru cu chefulu cabinetulu imp. din Vien'a, care nu pote se cera audientia pentru nimeni, pana nu i se comunica obiectulu cererei; apoi acesta i se comunicase din Blasiu ca si din Sibiu, pe cale telegrafica, in dio'a din 16/28 Jan. pre candu deputatiunea dela Sibiu se afla la faci'a locului. Dara mitropolitulu Vancea mai avuse si alte afaceri la curte? Apoi ca de aceea i s'au si datu doue audientie. Firesce ca le-au avutu, si inca pote fi ca forte inportante si totu-data dorerose. Se cugetamu numai la starea din Oradea, si se nu cautamu nodu in papura. Pe „Bihar“ si pe o suta altii lasati se sbiere pana ce voru ragusi; numerati mai bine sutele de proteste si adrese cate mergu din tote partile, mai cu fia-care posta la mitropolii si episcopii, apoi se judecati singuri,

daca mai e cu potintia se taca ori-care dintre capii bisericesci in caus'a acésta facia de tron, fóra a riscá mai tardiu o respundere infricosiata.

Pre candu scriemu acesteia, diariile magyare „Maramaros,“ „Hon“ s. a. ne aducu unu testimoniu, care le séca sufletulu, despre episcopulu gr. cath. Victoru Mihali dela Lugosiu, cá si preas. sa se alaturá la protestu, alergá la Viena si se planse la imperatulu in contra noului atentatu spre a nimici scótele confessionali romanesce, care sunt proprietatea romanilor, facute din pungile lor, spre a subminá si autonomi'a bisericeii, a dá si nationalitatii romane lovitura de mórté. Ii dóre pe calvinii din Marmati'a dicúndu, cá de ce si episcopulu Mihali, nascutu din un'a de cele mai nobili familii romanesce a le acelu comitat, se simti obligatu in consciint'a sa, condusu de nobilitatea sentimentelor sale si de firesculu seu curagiu personale, au ascultat vocea dorerosá a poporului si clerului si a descoperitu Monarchulu intregulu adevéru.

— Totu acuma primimu scirea dela Aradu, cá acolo se luasera mesuri, cá episcopulu diecesanu se nu i se póta aduce ovatiunea meritata. Se pare cá chiaru polit'i'a s'a temutu, cá nu cumva turbatorii de profesiune, agitatorii fanatici se incerce contra-demonstratiuni, se sparga ferestrii si capete de ómeni, precumu facusera in Augustu 1877 la Oradea, Clusiu si pe airea.

Intre acesteia protestele si respective adresele de multiamita curgu neincetata. Unele din acelea sunt adevérate documente istorice, cum e de ex. a Clusianilor, indreptata cátra ambii mitropoliti si cátra toti episcopii, publicata in Gazet'a Transilvaniei. Altele sunt asia pline de amaratiune sufletésca, in cátru publicarea lor sub jugulu legei actuale absolutistice de presa nu este posibilé. Nasaudenii s'au indreptatu cu manifestarea dorerei lor sufletésce nu numai la Gherla, ci si la Mitropolitulu gr. or. din Sibiu. Cetatienii dela Brasiovu tramisera escel. sale mitropolitulu Mironu Romanu adresa de multiamita prin telegrafu in mai multu cá 100 de cuvente. Scurtu, natiunea nóstra intréga simte amaru, cá 'iau ajunsu junghiatu'á pána la osu si nu mai póte tacé.

Ungari'a.

In camer'a deputatiloru din B.-Pesta desbaterile asupra budgetului decurgu, precumu s'a mai disu, cu mare focu. Dara vorba multa, lana pucina. Resultatulu finale se póte prevedea, cá si in alti ani, fóra multa bataia de capu; avemu inse trebuintia se luamu de temelia câteva cifre oficiali. Ministeriulu preparase budgetulu pe 1879; comisiunea budgetaria ilu cernú din nou, sterse din veniturile illusorie numite romanesce cai pe pareti, 2,140,614, éra dela spese numai 173,228 fl. Asia comisiunea esí in faci'a dietei cu urmatóriu bilantiu:

Spese ordinare	238.460,141 fl.
Spese transitorie	1.434,370 fl.
Investitiuni	6.834,365 fl.
Sum'a speseloru	246.728,876 fl.
Venituri ordinare	219.691,170 fl.
Venituri transitorie	2.517,432 fl.
Sum'a venituriloru	222.208,602 fl.

Asia comisiunea finantiale scóte pe a. c. 1879 unu deficitu numai de 24 milióne 520,274 fl. Nici chiaru deputati din partid'a ministeriale nu voira se dea crediementu acestoru cifre, si anume acestei din urma. Dela 1867 de candu Ungari'a dispune cá statu de veniturile sale, nici-unu budgetu nu a esitu la finea anului asia cumu a fostu elu prevediutu si bilantiatu la inceputu, sau prin ministeriu, sau chiaru prin dieta, ci tóte s'au inchiaietu cu deficite neasemenatu mai mari. Se vedemu inse, cumu intielegu si cumu descriu chiaru partidele politice si gubernulu tieiei, starea finantiale si preste totu national-economica a tieiei. Din desbaterile incepute la 5/17 Febr., continuate in urmatóriele dile scótemu acesteia:

Referentele maioritatiei Alexandru Hegedüs, marturisesce cu omenia buna, cá veniturile tieiei pe anulu 1879 sunt calculate cu 4 milióne mai susu decâtu au fostu resultatulu efectivu alu loru in a. 1877 si cu 6 milióne mai mari, decâtu resultasera ele la finea anului 1878, pentru-cá in realitate nu s'au potutu incassá tóte câte s'au preliminaru, ci au reinasu restantie gróse, pe care le va incassá sap'a si lopat'a. Hegedüs inse crede, cá darile indirecte accesele etc. ii voru scóte din noroi. Despre darile directe dice si elu, cá e preste potintia a le incordá mai susu, adaoge inse, cá nici spesele tieiei nu se potu margini mai tare decâtu sunt marginite pána acuma. (Ba dieu s'aru fi potutu fórté bine, daca nu s'aru fi comisu indata dela inceputu abuseri criminali cu diecile de milióne). Hegedüs afla si recunósce, cá starea Ungariei este nespusu de critica; datoriile statului crescú neincetatu (de 11 ani la 700 de milióne fl.); relatiunile internatiunali, adeca frica de panslavismu, de pangermanismu, (si de daco-romaniloru?) ceru grija si incordatiune estraordinaria, de unde urmédia, cá spesele armatei sunt absolutu necesarie, nu se potu face economii la budgetulu militariu, la altele e preste potintia.

Ministerulu de finantie, com. Iuliu Szapáry, cunoscutulu cavaleru din anii trecuti, de candu cá ministru de interne opria colorile nationali, recunósce si elu fóra multe frase, cá starea finantiale a Ungariei é fórté decadiuta, dara nu vede, unde s'aru mai potea face economii airea, decâtu numai la spesele de ocupatiune in Bosni'a, si apoi la armata; aci inse o spune

totu esc. sa curatu, cá fóra armata numerósa existenti'a statului nici-decum nu este asecurata, si cá nu trebuie se perdemu nici pe unu momentu din vedere starea actuale politica, generale din tóta Europ'a, care nici pána astadi nu insuffa nici-o incredere. De altmenea cestiunea armatei se va luá in desbateré meritoria, candu va fi la ordinea dilei proiectulu pentru innoirea legei de intregire (inrolare).

In cátru pentru spese, sunt fórté instructive urmatóriele cifre citate de cátra ministru. Din venituri se inghitu:

In spesele dualistice comune ale monarchiei si mai virtosu in interese (camete) la datoriile statului 132.368,839 fl. Remanu pentru trebuintie tieiei din veniturile totali numai 106.091,302 fl. v. austr. Dara si in acésta suma 48.821,964 fl. se cheltuescu cu administratiunea domeniiloru statului, a caliloru ferate câte sunt ale statului, a posteloru, telegrafiloru etc. List'a civile a regelui si budgetulu dietei facu aprópe 6 milióne, pensiunile mai 4 milióne, budgetulu militiei teritoriale ungueresce (Honvéd) vreo 6 milióne.

De aci incolo ministru cauta midiolóce, cum s'aru potea restabili ecvilibrulu (cumpan'a) intre venituri si spese si afla intre altele, cá daca domeniile statului s'aru administrá mai bine si legea de timbru s'aru executa mai cu rigóre, veniturile aru cresce. Totu asia crede esc. sa si despre monopolulu tabacului. Ministerulu inse vede bine, cá cu tóta acea rigóre, de restabilirea bilantiului totu nu póte fi vorba; deci elu propune cá darile indirecte se fia mai urcate; se se mai introduca si alte dari noue, in care cestiune se se puna in cointielegere cu ceealalta parte a morarchiei. Deficitu inse totu va mai fi. Aci dice ministru, cá tíer'a se si ajute prin vendiarea domeniiloru statului dupa unu planu anumitu. Adeca se se vendia successive tóte domeniile mai mici, câte nu sunt hipotecate si care nu se voru mai hipotecá dilele acesteia la inprumutulu de aur; éra nepotendu-se face acelu inprumutu, se se vendia tóte, cá este chiaru rusine a cersi in fiacare anu dupa inprumuturi in piatile Europei.

De aci incolo ministru c. Szapáry dá partideloru politice una lectiune fórté seriósa care, vremu ori nu, suna de a dreptulu si la adresa nationalitatiloru. Ministerulu adeca dice, cá natiunea magiara in 300 ani nu avuse minunata ocaziune ce i s'a datu de 11 ani incóce de a si consolidá existenti'a nationale (adeca domni'a) si a si regulá pentru totudeauna afacerile materiali. De aceea mustra pe toti cáti din desiertatiune personale si ambitiune cauta ocaziuni de cërta, ataca pe orice ministeriu va fi, se desbina in fractiuni, nu cauta la starea presenta fórté critica a Europei intregi si nu lasa a se desvoltá si in Ungari'a viatia parlamentaria sanatósa. Dupa acesteia, ministru descrie in termini dorerosi decadenti'a materiale in generalu si anume a clasei midiolócie in specialu. Pentru acésta classe, in care se coprinde intréga nobilime magiara de man'a a dou'a si a trei'a (numita in Angli'a Gentry), ministru ii sangera ánim'a, pentru-cá acea nobilime sustne mai multu de cátru ori-care alta classe de locuitori, nationalitatea magiara. Caus'a decadentiei o cauta cei mai multi in mersulu reu alu industriei, comericiului, agriculturii si in cumpletele impositie (dari, contributiuni); dn. ministru inse o mai afla si airea: in lenea ungueresca, si in nesciint'i'a de a pastrá si crutiá din ce se castiga, a pune la o parte in dile albe pentru dile negre.

Ernest Simonyi (Kossuthianu, antidinasticu) respunde ministru cu infruntari brutali si mojicesci, dicúndu-i cá daca nu se pricepe la finantia, se mérga de ministru la Bosni'a, cá bancile ministeriale din Ungari'a nu sunt banci de scóla pentru elevi de ministrii; a se totu provocá la ministrii comuni (cei trei ai monarchiei dualistice) este tactica inprumutata dela baiatii de pre strade. Pe langa actual'a sisthema, regularea finantieloru este imposibilé. Numai standu Ungari'a cu totulu independenté de Austri'a, va fi in stare de a se regulá; de aceea elu, E. Simonyi, este in contra oricarei partide, care mai tne la dualismu. Nu este adevératu cá deficitulu scade, cá-ci elu cresce neincetatu, cá la ómenii betivi, carii ceru mereu de beutu, de si sciu fórté bine, cá n'au de unde plati. In fine oratorulu depune pe mésa propunere motivata, cá budgetulu se fia respinsu pe langa votu de neincredere pentru acestu ministeriu.

Br. Lud. Simonyi cere alegerea de doue comisiuni (enquête), una de 25 spre a cercetá din nou budgetulu, alt'a de 31 spre a scóte la lumina adevératele cause a le saraciei industriariloru si economiloru. Pare cá dieu, acelea cause nu le-amu cunósce cu totii limpede si lamuritu.

Blasius Orban, secuicu din Transilvani'a, cunoscutu vrasmasiu alu romaniloru, insulta pe Col. Tisza ministru alu absolutismului, cere ruperea de cátra Austri'a, institutiuni democratice, in loculu acestoru de acum aristocratice, respinge budgetulu, pentru-cá ministeriulu se cada cátru mai curendu.

Ludovicu Karman, unu mamelucu de ai ministeriulu, dice cá Ungari'a suferé de fatu (Fatum-Ursita, Ursitóriele), de aceea ii merge asia reu; cere vreo 15 reforme, primesce budgetulu.

Lucaciu Bela (arménu din Transilvani'a), cá vitia de negociatoriu, desface totu budgetulu in partile sale, intra si in anii mai de aprópe trecuti, constata, cá de candu este acestu ministeriu la gubernu, au incarcatu 232 milióne de datorii noue, adeca in 4 ani circa cate 45 de milióne, sustne cá veniturile pe anulu c. nicidecum nu potu fi asia mari, precum le preliminaru ministeriulu respinge proiectulu de budgetu.

Bela Grünwald, unulu din cei mai fanatici nemti renegati, care prin scrierile si cuventarile sale lucra de cátiva ani spre ruinarea natiuniloru nemagiare, si care a facutu anume slavaciloru mari rele, luandu cuventulu in dieta, afla din partea sa, cá uniculu midiolocu de a scapá tíer'a de calamitati, este a nimici na-

tionalitatile, magjarisandu-le pe tóte cu ori-ce pretiu, cu rigóre absolutistica. La noi romanii se dice despre ómeni de acestia, cá ori le lipsesce o dóga, ori au una mai multu, in cátru e preste potintia a le cercui capulu.

— Fanaticulu deputatu Kossuthianu Madarász (némtiu ori evreu?) indreptá in 19 Febr. una interpeletiune absurda cátra ministru Aug. Trefort in caus'a deputatiunii nationale romanesce. Scopulu interpeletiunii este fórté inpertinentu: a terorísá pe romani si pe alte popóra, cá se nu mai cutedie a se apropia de tron si a reclamá dreptate si libertate. Au nu vede pána si unu Madarász, cá dupa a. 1848 ori-ce terorismu in acestu statu devine ridicolu, si 'i aduce numai blamagiú. Acesti ómeni au uitatu cá se afla in Europ'a éra nu in Caucasu.

Contra-demonstratiune ?

Diariile magiare, pe langa ce câteva din ele amerintia cu dile rele, de care inse nu se teme nimeni, apoi mai tóte respandescu faim'a, cá episcopii romano-catholici din Ungari'a se prepara a face contra-demonstratiune in caus'a impunerei limbei magiara prin fortia, si cá unii din ei au si datu porunci cercularie pentru introducerea limbei magiare cá studiu obligatu in tóte scótele confessionali nemagiare. Se póte si asia ceva, cá-ci in dilele nóstre si sub vreo presiune terroristica se potu multe de tóte. Las' inse cá este absurdu a vorbi de contra-demonstratiune candu faptulu demonstratiunii lipsesce, cá-ci romanii n'au „demonstratu,“ ei isi apara numai dreptulu loru dumnediescu; episcopii inse nu au nici-unu dreptu se impuna la nimeni nici o limba, pe care cineva nu voiesce se o invetie pruncii sei in etate de 6—12 ani; dara apoi credu preass. loru episcopii catholici, cá prin o mesura absolutistica precumu ar fi acésta, biserica rom-catholica ar castigá ceva la germani, slavi, croati etc.? Din contra este mai multu cá siguru, cá ea ar perde infricosiatu. Scimnu cá pre multi episcopi ii spariie cu secularizarea averiloru bisericesci. De aru audi prea-ss-loru ce vorbescu in acésta materia membrii de influentia dintre calvini sau de aru citi cele ce scriu aceia, s'aru convinge usioru, cá de va fi vreodata pe voi'a acestora, apoi episcopii r. catholici potu se magjarisedie macaru monarchi'a intréga, cá-ci averile bisericesci totu le voru perde. Apoi, golánii (pe franc. sansculotii) si câte tóte existentie catilinarie, comunardi cari dau cu securea in luna si cu revolverulu in peptu, nu mi-te intréba ce limba vorbesci, ci numai de ceea ce vei fi avendu in punga.

Austri'a.

Vien'a, 22 Febr. Aici publiculu celu mare se ocupa deocamdata cu unu evenimentu care se atinge de pungile toturoru. Amu ajunsu adeca pe neasteptate, cá argintulu se devina, cum se dice in terminu de bursa, al pari cu bilitele de banca (BNote) si cu biletele de statu; ba inca la sume mai mari platescu 1/4 procentu, cá se 'ti dea bancnote pentru argintu. Acesta este unu adevératu misteriu pentru toti cáti nu sciu, cá de vreo 20 de ani incóce argintulu inmultindu-se in tóta lumea, s'a eftinitu fórté in comparatiune cu aurulu. Se dice cá in monarchi'a nóstra se afla numai vreo 80 de milióne fl. moneta de argintu in circulatiune; se cere inse cá pentru facilitarea daravelor, transactiuniloru merunte la populatiunea de 36 milióne de sufete se se afe in circulatiune circa 240 milióne in moneta argintu de câte 1 fl., 1/2 florinu si 1/4 de florinu. In bilete de banca de câte 10, 50, 100, 1000 sunt preste 400 milióne; in note de statu de 1 fl. 85 milione 400 de mii; éra de câte 5 fl. aprópe de 115 milione. Se afla destui ómeni cari ceru, cá cu vreo 150 milióne note de statu se se cumpere ruduri de argintu, din care se se bata moneta noua. Destulu atáta.

— Din cercurile parlamentarie austriace merita tóta atentiunea inpregurarea cá trei barbati dintre cei mai renumiti ai Austriei, carii au participatu cá deputati (doi si cá ministrii) la tóte afacerile publice legislative, s'au retrasu din senatulu imperiale. Acestia sunt Edv. Skene, Dr. Herbst, Giskra si bar. Walterskirchen. Una parte a presei periodice din Vien'a voiesce a sci, cá acei barbati aru fi desperatu cu totulu de resultatele sisthemei dualistice, prin urmare cá nu mai voiescu se ia pe vitoriu nici macaru respundere morale pentru tristeles urnari de care se temu.

Romania.

Ceea ce fusese in departat'a vechime Corneli'a, mam'a fratiloru Grachi in Rom'a, a fostu si mam'a fratiloru Golesci in Romania'a. Necrologulu ce reproducemu aci dupa „Romanulu“, ne spune fórté pucinu. Ar fi timpulu supremu, cá din literatii Romaniei se se aléga cátiva spre a compune arborele genealogicu si monografiile familiiloru istorice ale tieiei. Cu acésta publiculu romanescu ar castigá fóra nici-o asemenare mai multu, decâtu cu atátea alte publicatiuni sarbede, seci, scrise fórté reu, fórté neregulat, câte esu de 3—4 ani incóce cá buretii in lun'a lui Iuniu.

Zinca Golésca ilustra mama a Grachiloru Romaniei, acea venerabila matrona, alu carei caracteru si intréga vietia era imaginea viia a celoru mai sublime virtuti stramosiesci; Romanca patriota, mama modelu, cetatiéna prin escelentia, care din cea mai frageda versta pána la noue-dieci de ani n'a incetatu o di de a inparti sufletulu seu, munc'a sa, averea sa, pentru patria, pentru copiii sei, pentru totu ce avea trebuintia de unu ajutoriu, Zinca Golésca, intr'unu cuventu, nu mai este . . . nu mai este de cátru in vecinic'a pomenire a toturoru acelor ce au cunoscutu-o, a natiunii romane intregi, cá-ci toti Romanii au cunoscutu-o si au veneratu-o.

Ieri s'era, la 9 ore, ea s'a stinsu, fara suferinta, suptu povar'a aniloru si a suferintelor ce au isbitu-o prin perderea a trei fiii, trei mari cetateni, si o fica, demn'a loru sora. Unu singuru fiu mai avea, Radu; elu remasese ca intr'adinsu pe acesta lume, spre a 'i dá ultima sarutare, in numele tutuloru, si a o culcá cu mangaierele sale in veciniculu repaosu.

O stea pe cerulu Romaniei a caditu; faca-se, pentru binele patriei, cá din carier'a luminosa ce ea a parcursu, se ésa alte stele, spre a ne mangaia de apunerea ei.

Din lucrarile camereloru Romaniei aru merita mai multe reproducerea, daca spatiulu ne ar permite. Pe cine se nu interesedie responsabilitatea ministeriale? Legea de responsabilitate e vorbita de dieci de ani in Europ'a, dara in prea pucine staturi introdusa. In Romani'a se introduce acuma. In „Rom.“ din 7/19 Febr. aflamu despre acesta:

Senatul a inceputu ieri desbaterea proiectulu de lege pentru responsabilitatea ministrilor. Ea va deveni, speramu, o realitate, cu tota opozitiunea ce-i facu unii din conservatorii din Senatu.

Necesitatea unei legi de raspundere ministeriale e necontestabile, atatu din punctulu de vedere alu principiilor abstracte, catu si din acela alu dreptulu pozitivu romanu.

Regimulu constitutional nu e de catu o minciuna, deca ministrii nu sunt respundietori.

Raspunderea loru inaintea parlamentulu nu e de ajunsu; pentru-ca regimulu parlamentar se pota functiona cu folosu si se produca ródele ce natiunile sunt in dreptu de-a astepta de la elu, e necesariu cá ministrii se fia responsabili si in modu juridicu, adica penalu.

Acesta este si voint'a legiuitorulu constitutionalu romanu, exprimata prin art. 132 din Constitutiune, care dispune cá, in celu mai scurtu timp, se se faca legi speciale asupra descentralisarii administrative, asupra responsabilitatii ministrilor si celorlalti agenti ai poterii executive, etc.

Actual'a Camera e cea de antaiu care s'a creditu datore a se supune, din propri'a sa initiativa, acestei prescrieri a Constitutiunii.

Ea a votatu déra legea care se afla acum in desbaterea Senatulu.

Insemnatarea si trebuinti'a acestei legi este vedita; ori-cine érá prin urmare in dreptu se s'astepte: cá toti membrii corpulu maturu s'o studieze cu seriositate si se se grabésca a'i da consacrarea legale.

Care ne a fostu inse mirarea vedindu pe membrii cei mai pronuntati ai opozitiunii declarandu, cá se abtinu de la desbaterea si votarea acestui proiectu, pentru ca 'lu considera cá o arma de partida?

Cum? Constitutiunea cere imperiosu o lege pentru raspunderea ministrilor si se gasescu reprezentanti ai natiunii, cari pretindu ca a se supune acestei dispositiunii este a fauri arme de partida, este a pregati arme de resbunare? Déra Constitutiunea nu e numai a unei partide, Constitutiunea e a tierii si tier'a intréga trebuie se se supuie ei.

E déra cu totulu anormalu, cá nesce senatori se arboreze stindardulu nesupunerii la Constitutiune si se propage, intr'unu corpu constitutionalu, o asemenea teoria resturnatóre.

Pe de alta parte, motivulu pe care acei d-ni senatori si-au intemeiatu procederea, e din cele mai stranie din mai multe puncte de vedere.

Anteiu, cum ar potea ore legea de raspundere ministeriale se fia o arma de partida, candu ea este de o potriua aplicabila tuturoru ministerieloru, fia din ori-ce partida?

Apoi, venitu-a ore acesta lege din initiativ'a opozitiunii, cu scopu de a'si face o arma in contra gubernulu? Din contra; ea a venitu din initiativ'a majoritatii Camerei si a fostu si este sustinuta de gubernu, prin indemnulu dorintiei ce o au de a se conforma cu scrupulositate Constitutiunii si legiloru tieriei.

Déca cine-va ar avea cuventu se se téma de acesta lege, acela n'aru potea fi de catu gubernulu, pentru-ca ea pe densulu ilu tintesce, pe densulu are de scopu se'lu infreneze. Cu tote aceste vedemu fapulu straniu, ca gubernulu, care la cea mai mica abatere ar potea fi datu in judecata conformu acestei legi, o sustine, spre a se conforma art. 132 din Constitutiune, pe candu opozitiunea, in locu de a se bucura ca doban-

desce unu midlocu atatu de puternicu de controlu si de infrenare asupra poterii executive, se declara in contra'i, suptu pretestu ca n'aru fi de catu o arma de partida!

Arma in contra cui? In contra opozitiunii? Déru nu ea, ni se pare, este la potere; prin urmare legea propusa pote fi o arma in man'a ei, in contra ministerulu actualu.

Din insasi absurditatea pretestulu datu in Senatu, spre a se combate legea, se dovedescu intentiunile si apucaturele unei parti din opozitiune. Aceia ce se temu de o lege care infreneza calcarile de legi si de constitutiune, este veditu ca au de scopu se puie la o parte legile si constitutiunea la prim'a ocaziune. Aceia cari se opunu la indeplinirea unei dispositiuni precise a constitutiunii, este asemenea veditu ca 'si batu jocu de acesta constitutiune si ca nu viséza de catu inlaturarea ei la prim'a ocaziune.

Cestiunea se pune déru in modulu urmatoriu: De o parte, majoritatile camereloru impreuna cu gubernulu, urmarindu consolidarea constitutiunii cu tote asiedimintele ei si strict'a indeplinire a tuturoru dispositiuniloru ei, dintre care cea mai esentiala este raspunderea reala a ministrilor.

De alta parte, opozitiunea, in nuanti'a ei cea mai pronuntata, urmarindu sdruncinarea constitutiunii in temelie ei, refuzandu de a indeplini dispositiunea ei cea mai precisa si voindu se lase tote legile la discretiunea celui d'anteiu ministru ce n'aru voi se le respecte.

Suntemu fericiti ca a venitu inaintea senatulu legea respunderii ministeriale, pentru a se potea vedea de tier'a intréga, cine voiesce se profite de potere si de majoritate, spre a consolidá constitutiunea si intari respectulu legiloru, si cine, chiaru fiindu intr'o minima opozitiune, urmaresce cu neinduplecare slabirea acestei constitutiuni si ajungerea la poterea discretionara a ministrilor.

Suntu unele diarie, intre care vomu citá pe Binele publicu, care au aruncatu recriminari violente gubernulu, pentru ca, diceau ele, nu voiesce se faca a se vota in senatu legea de raspundere ministeriale. Speramu ca acum voru reveni asupra nedreptei loru apretari si ca se voru uni cu noi spre a combate pe aceia cari, supt pretestu ca o lege ceruta de constitutiune este o arma de partida, aru voi ca tíera se remana si de aci 'nainte fara una din cele mai puternice garantii constitutionale.

Pe langa aceia care au respinsu legea intr'unu modu radicalu, au fostu altii cari, negresitu din cele mai bune intentiuni, au gassitu ca ea are dispositiuni atatu de draconice, in catu in viitoriu nu se voru mai gassi ministri.

Noi marturissimu ca nu ne ingrijimu catusi de pucinu de acesta dificultate practica; ne tememu din

contra ca se voru gassi, in viitoru cá si in trecutu, prea multi ministri. etc. etc.

Post'a redactiunei.

In urmare evenimentelor actuali, impreunate si cu absentie din locu, amu remasu érași datori cu multe respunsuri. Le vomu satisface cátu mai curendu. De ocamádata facemu cunoscutu acestea:

— Fói'a asociatiunei „Transilvania“ a incetatu dela 31 Decembre 1878, precumu anuntiaseramu la timpulu seu de doue ori. Totusi trei domni s'au abonatu la „Transilvania“ si pe a. 1879. Se binevoiesca a dispune cátu mai curendu de pretulu trimisu pr. 2 fl., sau ca se li se remitta indata, sau se li se compute in pretulu Analeloru asociatiunei, destinate a se publica in locul Transilvaniei aici in Sibiu. Pentru exemplarie din cursurile Transilvaniei pe 11 ani, cá si defecte din cursulu 1878 a se adressá, nu la redactiunea foiei, care nu mai existe, ci de a dreptulu la: Comitetulu Asociatiunei Transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu in Sibiu, Strad'a Cisanadie (Heltauergasse) 7.

— Bucovin'a. Amu intrebatu la tipografi'a diecesana. Catalogu separatu pentru Carti bisericesci s. a. nu are, decatu numai acelu tiparitu pe invetóri'a Calindariulu ce ese in acea tipografia. Mineie abia voru mai fi vreo 3—4 exemplarie (trupuri) pe 12 luni, nelegate. Am disu se ve dea informatiuni si mai exacte.

— Iasi. Portrete genuine, de ale mitropolitulu Andreiu br. de Siaguna nu mai au, dara se prepara acuma dupa unu modulu exactu.

— Clusiu. Unele se potu publicá, altele nu.

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

20 Februarie.

Obligatiuni rurale din 1864 cu 10%	1. 99.50 b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	103.— „
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	98.50 „
Creditu fonciariu (hipot.) rurale cu 7%	92.25 „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%)	83.— „
Imprumutulu municipale nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	96.— „
Fondulu de pensuni (per 300 l. a.) cu 10%	177.— „
Actiunile calilor fer. rom. din 1868 cu 5%	28.25 „
Actiunile calilor fer., prioritati din 1868 cu 6%	82.50 „

!Unu maieru de vendiare!

Unu maieru in Sibiu, in positiune fórté favorabila, prevediutu cu mai multe locuinte, edificii economice, gradina si fenatiu, se vinde din mana libera. Informatiuni se potu luá dela: Dr. Aureliu Isacu, advocatu in Clusiu. (60) 5—5

„ALBIN'A“

Institutu de creditu si de economii in Sibiu.

Domnii actionari ai Institutulu de creditu si de economii „Albin'a“ se invita prin acesta in virtutea §. 19 alu statutelor societatii la

VI adunare generala ordinaria

care se va tiené la Sibiu in 28 Martiu 1879 stitulu nou, inaintea de ameadu la 10 ore, in cas'a institutulu din strad'a Bayer Nr. 1.

Obiectele:

1. Raportulu anualu alu Directiunei, bilantiulu anualu si raportulu Comitetulu de revisiune.
2. Ficsarea dividendelor.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Ficsarea pretulu marceloru de presentia.
5. Alegerea a doi membrii de Directiune in sensulu §. 36 din statute.
6. Alegerea Comitetulu de revisiune.
7. Modificarea acelor §§. din statute, cari se referescu la emiterea scrisurilor fonciari, in sensulu articolulu de lege XXXVI din 1876.

DD. actionari, cari in sensulu §§. 22, 23 et 24 din statute voiescu a participá la adunare in persona sau prin plenipotenti, sunt rogati a-si depune la cass'a institutulu actiunile loru si eventualu dovedile de plenipotentia, celu multu pana in 25 Martiu 1879 stilulu nou dupa ameadu la 6 ore.

Sibiu, 22 Februaru 1879.

(62) 1—3

Directiunea institutulu.

Unu pachetu, impartitu in 8 dose, preparatu conformu instructiunei date de medicu dimpreuna cu informatiunea despre folosire in diverse limbi consta 1 fl., pentru timbru si pachetare separatu 10 cr.

Pentru comoditatea o. p. adeverata thea antiarthritis, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm se mai afla in:
Sibiu la Frid. Thallmayer, comerciantu.
Abrud: F. Tones & Comp.
Bistritia: Fridric Kelp, Tergovits & Zintz, Dietrich & Fleischer.
Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu.
Orastia: Carol Reckert, apotecariu.
Alba-Julia: Iuliu Fröhlich, apotecariu.
Clusiu: Ad. Valentini, apotecariu.
Brasiovu: Ferd. Jekelius, apotecariu.
Lechintia: Friedr. Scheint, apotecariu.
Feldióra (langa Brasiovu): Friedr. Folberth, apotecariu.

Ili'a, C. Hoffinger, apotecariu.
Osiorheiu: Max Bucher.
Sabesiu, I. C. Reinhard, apotecariu.
Baia mare: I. Horacek, apotecariu.
Aidu: August Binder, apotecariu.
Miercuria: Chr. Fr. Schimmert, apotecariu.
Romanu (Moldova): Josef Dannffy, apotecariu.
Sedióra: Iosef B. Teutsch, comerciantu.
Reghinulu s.: S. & I. Leonhardt.
Huniadóra: Fried. Acker, apotecariu.
Rosi'a: Ludw. Moldovau, apotecariu.
Ocn'a (l. Sabiu): Joh. v. Cronberg, apotecariu.
(23) 32

The'a

antiarthritis si antirheumatica alui

WILHELM

curatitóre de sange spre a se folosi in ori-care anotempu cá singurulu midlocu curatitoriu de sange cu rezultate sigure.

Cu concessiunea cancel. e. r. de curte datu prin decisiune Vien'a, 7. dec. 1868.	Probata definitiv. Efecte exell. Resultatulu eminentu.	Prin p. in. patenta a M. Sale c. r. assecurata contra falsificarii. Vien'a, 28 martie 1871.
--	--	---

The'a acést'a curatia organismulu intregu, strabate partile intregulu corpu si folosindu-o cá bentura departéza dintr'insulu tote materiile stricacióse, cate se voru fi adunatu, cum nu face nici o medicina; si efectulu siguru este durabilu.

Vindecarea perfecta a arthritei, reumatismulu, ból'a englezésca, si a altoru bóle invecchite incurabili, ale ranelor, cari puioéza ne 'ncetatu, ale bóloru genitáli si bubeloru, ale sgrabuntieloru pe trupu si in fácia, ale peteloru, bubeloru si-philitice.

The'a acést'a au produsu rezultate fórté favorabili mai alesu in infiatu de ficatu si de spleina, cum si in greutáti hemoroidali, in doreri

de nervi, de muschi de incheiaturi, de udu, polutiuni, impotentie, scurgeri la femei etc.

Suferintie cum sunt bólele scrofulóse, infiatu'r ghinduriloru se vindeca iute si perfectu, la aceia, cari beau The'a necurmatu, fiindu ca ea este unu midlocu domulu dissolvatoriu si promotoriu de urina.

Resultate admirabili sigure.

Dlu Franciscu Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a. Wocheiner Feistritz (in Carniolia), 1 oct. 1872.

On. Dle! Mai am érași trebuintia de vreo trei pachete din the'a dtale curatitóre de sange, pentru ca dupa-ce am cumperatu de la dta de 2 ori si am folositu acestu midlocu exellentu „the'a antiarthritis si antirheumatica a lui Wilhelm curatitóre de sange“ m'am convinsu de ajunsu de minunatulu ei effectu. Te rogu se'mi tramiti the'a curatitóre de sange cu receperea plátii prin posta. Cu totu respectulu

Ioanu Ierala, capelanu.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a. Tuschkau langa Pilsen, 1 oct. 1872.

De asiú fi cunoscutu mai nainte poterea vindicatóre „a thei dtale antiarthritis, antirheumatice, curatitóre de sange“ asiú fi scapatu de multu de o bóla vechia si asiú fi si mai bogatu cu o suma considerabila cheltuita fora scopu pentru restaurarea

sanetáti mele. Pan' acum am trasu acestu midlocu nepretiu de la Praga diu depoulu dtale, astadi me adresezu d'a dreptulu catra dta si Te rogu s'mi tramite cu intórcerea postei 12 pachete pe langa receptiunea plátii. Cu totu respectulu

Josef Dilz.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Gutenstein, 1 oct. 1872.

Se 'mi mai tramiti catu mai curendu 2 pachete „thea antiarthritis, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm“ precum mi-ai mai tramisu prin posta. Eu vediu, ca fora the'a dtale nu mai pociu existe. Cu tota stim'a

Florian Haselsteiner, Nr. 43 in Klosterthal.

Preste puçinu va urmá continuarea epistoleloru de recunoscintia, fiindu preste poitiinta a le publicá dintr'odata pe tote.

Se ve feriti de falsificari si insielatiuni.

On. publicu la cumperare se binevoiesca a reflecta exactu la marc'a si firm'a mea tiparite pe din afora pe pachetu, pentru cá se nu fia insielatu prin falsificari.

Adeverata thea antiarthritis, antirheumatica curatitóre a lui Wilhelm, se pote trage numai din prim'a fabricatiune internationala antiarthritis, antirheumatica curatitóre de sange in Neunkirchen langa Vien'a, séu din depositele mele publicate prin diarie.